

Uz 86. godinu preminulo Aleksandar Stipečvić (1930-2016)

Aleksandar Stipečvić - arheolog, bibliolog, bibliograf, albanolog, knjižničar i esejist rođen je u Arbanasima 10. listopada 1930. U Zadru je pohađao osnovnu školu i gimnaziju, a na Filozofskom fakultetu zagrebačkog Sveučilišta 1954. godine diplomirao je arheologiju

ZADAR ● Upravo sam primila tužnu vijest u Zagrebu je preminuo moj najdraži profesor, po školovanju arheolog i povjesničar, a po struci kojim se čitav radni vijek bavio napjeći bibliotekar u Hrvata, i puno šire.

Počeo se polako gasti prošle godine nakon smrti svoga prijatelja Zadrana Pavla Galića, umirovljenog djelatnika Znanstvene knjižnice i našeg vrsnog stručnjaka iz bibliotekarstva. Duboko ga je pogledala smrt prijatelja s kojim je mogao razgovarati o svemu o smrti, o Zadru, za darskim Arbanasima, zajedničkim poznanicima... Povezivala su ih mi koje nam na prvaj pogled nisu bile vidljive: Odsjek za informacijske znanosti, a od 1992-1995. pročelnik je Odsjeka za informacijske znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U knjižničarskim organizacijama obnašao je niz odgovornih dužnosti: od 1967. do 1973. predsjednik je Hrvatskoga bibliotekarskog društva, a od 1967-1969. potpredsjednik je Saveza bibliotekara Jugoslavije.

Od 1992-1995. obnaša dužnost predsjednika Odsjeka (kasnije Vijeća) za knjižnice Republike Hrvatske. U razdoblju od 1993-1996. član je Odsjeka za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih zajednica i manjina Zastupničkoga doma Državnoga sabora Republike Hrvatske. Od 1973. do 1999. član je izdavačkog odbora edicije »Annual Bibliography of the History of the Printed Books and Libraries«, koja izlazi u Den Haag. Godine 1968. pokrece izdavačku djelatnost Hrvatskoga bibliotekarskog društva. Glavni je urednik društvenih izdanja Hrvatskoga bibliotekarskog društva sve do 1984. Stručni je urednik u izdanjima Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« drugo izdanje i trileksiklopedije jugoslavije, Hrvatski biografski leksikon, Hrvatska enciklopedija.

Od 1983. član je Izvan radni, gdje predaje »Povjest knjige i knjižnica«, »Bibliografiju i Sociologiju knjige i knjižnica«. U veljači 1978. stječe zvanje bibliotekarskoga savjetnika, a iste mu godine NAZJU priznaje zvanje znanstvenoga savjetnika s područja povijesnih znanosti. Od 1976. je Matice hrvatske od 1962.

Knjige o Arbanasima
Sudjelovao je na brojnim znanstvenim skupovima u

vaća, kao vanjski suradnik predaje »Uvod u arheologiju« na Filozofskom fakultetu u Prištini. Potkraj 1971. izabran je za predavača za predmet »Uvod u povijest knjige i knjižnica« na posljediplomskom studiju bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1978. izabran je za honorarnog, izvanrednog profesora na novoosnovanoj katedri za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a godine 1987. izabran je za redovitoga profesora na istom fakultetu. Umro je 1995. godine.

Od 1987-1996. bio je šef Katedre za bibliotekarstvo Odsjeka za informacijske znanosti, a od 1992-1995. pročelnik je Odsjeka za informacijske znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U knjižničarskim organizacijama obnašao je niz odgovornih dužnosti: od 1967. do 1973. predsjednik je Hrvatskoga bibliotekarskog društva, a od 1967-1969. potpredsjednik je Saveza bibliotekara Jugoslavije.

Od 1992-1995. obnaša dužnost predsjednika Odsjeka (kasnije Vijeća) za knjižnice Republike Hrvatske. U razdoblju od 1993-1996. član je Odsjeka za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih zajednica i manjina Zastupničkoga doma Državnoga sabora Republike Hrvatske. Od 1973. do 1999. član je izdavačkog odbora edicije »Annual Bibliography of the History of the Printed Books and Libraries«, koja izlazi u Den Haag. Godine 1968. pokrece izdavačku djelatnost Hrvatskoga bibliotekarskog društva. Glavni je urednik društvenih izdanja Hrvatskoga bibliotekarskog društva sve do 1984. Stručni je urednik u izdanjima Leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža« drugo izdanje i trileksiklopedije jugoslavije, Hrvatski biografski leksikon, Hrvatska enciklopedija.

Od 1983. član je Izvan radni, gdje predaje »Povjest knjige i knjižnica«, »Bibliografiju i Sociologiju knjige i knjižnica«. U veljači 1978. stječe zvanje bibliotekarskoga savjetnika, a iste mu godine NAZJU priznaje zvanje znanstvenoga savjetnika s područja povijesnih znanosti. Od 1976. je Matice hrvatske od 1962.

Sudjelovao je na brojnim znanstvenim skupovima u

Aleksandar Stipečvić gotovo je cijeli radni vijek bio na »privremenom radu u Zagrebu«

zemlji i svijetu. Bio je na studijskim putovanjima i stipendijama u Italiji, Njemačkoj, Engleskoj, Koreji, Jordanu, Turskoj, Danskoj, Albaniji i mnogim drugim zemljama.

Bavi se umjetnošću i nacionalnim putovanjima u zadarskom knjižničarstvu, općinom i regionalnom povijesku knjiga i knjiznica, napose pitajmanje cenzure i općenito sudjelovanje u društvenim i kulturnim aktivnostima. Napisao je prvi sintezu o umjetnosti filira i sintezu o lirima koja je dosada doživjela deveto izdanja na četiri jezika (hrvatski, engleski, albanski i talijanski). Pisao je mnoge radove i knjige o zadrskim Arbanasima. Objavio je više od dvjesto znanstvenih i stručnih radova na hrvatskom, talijanskom, albanskom, engleskom te francuskom jeziku, i to u nacio-

Kako je prof. Stipečvić spadio »Božanstvenu komediju«

Jedna anegdota profesora Aleksandra Stipečvića iz doba njegovog školovanja u zadarskoj Gimnaziji, objavljena u spomenici 200 godina gimnazije: od 1945. do 1991.

Kakva je bila situacija u gimnaziji u tome razdoblju može se djeličom ilustrirati kroz jedan primjer. Dr. Aleksandar Stipečvić u predgovoru svoje knjige Cenzura u knjižnicama, objavljuje u Zagrebu 1992. navodi sljedeće: »Bilo je to prvih mjeseci 1945. godine kada je u Zadru otvorena hrvatska Gimnazija za koju je bila namijenjena je jedna od rijetkih preostalih zgrada na obali mara. Zgrada je bila sva okružena ruševinama, a i sama je bila oštećena.

U jednoj je prostoriji bila smještena bogata knjižnica Trgovačke škole koja se prije to nazivala. Knjige su bile razbacane, pomiješane sa zbučkom koja je sa zidova i stropa zajedno s knjigama pala na pod. Prof. Šime Dunatov pozvao je na nekolicu dečki, »koji znate talijanski«, da kako tako sredimo i očistimo knjižnicu. Nakon nekolicina rada knjižnica su ponovno bile u poljama, i prostorije očistene.

Kada je taj posao bio dovršen, došla je nova direktorka Gimnazije, neka »druugarica ilice« Enegronek u teškim vojničkim čizmama kojima je marširala hodnicima izazivajući svojim lupetanjem strah

ne samo među đacima, nego i među profesorima. Jedna od prvih njenih naredbi bila je – deoložacija knjižnice. Svoju u kojoj su knjižnica nalazila željeza je imati za sebe. Naredila je odmah da se knjige na talijanskom jeziku, dakle fashićke, prema njezinoj procjeni prenesu u pokrovnice. Kadi smo tu naredbu izobitno, stigla je uskoro i drugi naredba: »fashićke« knjige ideo u stragi papir. Opet smo za obavljavanje toga zadatka bili angažirani mi »koji znamo talijanski«. Naredbica je glasila: sve knjige iz četvrtog kata izbaciti kroz prozor. Dotle je čekao kamion spremam da ukrca sirovinu u koje će biti napravljen papir za tiskanje

Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Nagradu grad Zagreba dobila je 2004. iste godine i Nagrada grada Zadra za životno djelo. Zlatni orden »Naim Frasheri«, koju mu je predao tadašnji predsjednik Republike Albanije Rexhep Meidani »za doprinos osvjetljavanju povijesti ilira«, primio je 2001. godine. 2006. godine primio je Povelju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kao priznanje za najviše zasluge i postignute rezultate u teorijskom i praktičnom radu u promicanju informacijskih znanosti i knjižničarstva. U veljači 2015. u Zagrebu mu je za njegove znanstvene zasluge i nacionalni doprinos dodijeljeno priznanje »Skenderbeg«. Koji predsjednik Albanije Bujar Nisani dodjeljuje napoznatim intelektualcima i albanskim prijateljima, za veliki doprinos u promoviranju albanske kulture i unapređenju albananske države u svijetu.

Ima osoba koje rade samo za jedan ljudski život: Aleksandar Stipečvić jedan je od rijetkih čija djela ispunjava svoje živote. Je li tome uzrok samo to što je rođen u kosuljevićevim lakovima, bavio se arheologijom na arheološkim nalazištima, bavio se istraživanjima u knjižnicama i arhivima, među knjigama.

»Ko knjigo postaje, knjigama je i postovam!«

Hvala našem profesoru na svemu što je učinio za bibliotekarsku struku, zadraski Arbanasima, arheologiju, Zadar. Počivao u miru Božjem! Ispraćaj nekog dragog profesora bit će u srijedu, 2. rujna u 10.50 sati na zagrebačkom groblju Mirisima.

Milenka Bukvić
Predsjednica Matice Zadrane

dobrih i društva korisnih knjiga.

Prof. Šime Dunatov sa suzama u očima gledao je što se događalo u prostorima vijećnice, dnom gimnazije i polju nam preporučio: »Uzmite dečki, sve što možete i ponosite kući. Uzeo sam nekoliko »fashićke« knjige koje sam u zadarskim arhivima, možda kao posljednje ostvarenje te vrijedne zadraski izdatke. U je Danteova Božanstvena komedija u originalu, djelo Sofokla, Euripida i Edipa u talijanskom prijevodu, školsko izdanje Tacitove Agricole na latinskom jeziku s komentarom na talijanskom, različite knjige drugih antičkih pisaca (Ciceron, Livije, Ovidije) i nekoliko novijih.